

DOI 10.31651/2524-2660-2019-3-129-135
ORCID 0000-0002-8876-7294

КОНДРАШОВ Микола Миколайович,

кандидат педагогічних наук, докторант кафедри педагогічних наук,
освітнього і соціокультурного менеджменту,
Черкаський національний університет імені Богдана Хмельницького
e-mail: kondrashovmm@ukr.net

УДК 378: 37. 011

РОЛЬОВА ТЕХНОЛОГІЯ ЯК ЗАСІБ ОВОЛОДІННЯ МАЙБУТНІМИ ФАХІВЦЯМИ ІНОЗЕМНОЮ МОВОЮ

Розкриваються можливості рольової технології у підвищенні якості оволодіння іноземною мовою в системі підготовки майбутніх учителів до професійної діяльності в умовах університетської освіти.

Обґрунтовується доцільність визначення у зазначеному контексті технологізації навчального процесу засобами моделювання рольових ситуацій як основи підготовки студентів до іншомовного спілкування.

Схарактеризовано рольову технологію, її структуру і зміст, механізм використання їх як засобу досягнення прогнозованих результатів у якісному опануванні іноземної мови.

Ключові слова: технологізація навчального процесу; рольова технологія; рольова ситуація; іншомовне спілкування; механізм оволодіння іноземною мовою.

Постановка проблеми. Процеси інтеграції України до європейського та світового освітнього простору потребують фахівців, здатних вільно володіти іноземною мовою, актуалізують проблему вивчення іноземної мови, формування у майбутніх фахівців практичних навичок і вмінь усної мови – говоріння, слухання й розуміння (аудіювання), читання, письмової мови, розуміння змісту і значен-

ня тексту, використовувати іноземну мову для вирішення професійних задач.

Нові підходи до вирішення задач підготовки кадрів для всіх галузей знання обумовлюють застосування в навчально-виховному процесі вищих закладів освіти сучасних дидактичних технологій, спрямованих на вдосконалення якості та оновлення змісту, форм і методів оволодіння майбутніми фахівцями іноземною мовою і навичками спілкування. При цьому знання одного чи декількох іноземних мов сьогодні є не тільки показником освіченості особистості, але й умовою виживання в сучасному полікультурному світі.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Певна кількість наукових досліджень присвячена проблемі професійної підготовки майбутніх учителів іноземної мови, зокрема праці В.В. Баркасі, О.Б. Бігич, С.В. Будака, О.А. Гончарової, Ю.М. Друзя. Питання підготовки майбутніх фахівців до міжкультурного діалогу розглядали А. Козак, І. Кухта, М. Галицька, С. Добрева, В. Федорченка. М. Гали-

цька звертає увагу на те, що підготовка майбутніх фахівців до іншомовного спілкування потребує розробки методики спілкування згідно зі сферою професійного спілкування, типовими ситуаціями з іншими учасниками діалогу через спеціально обрані форми, методи і засоби навчання [1]. На думку І. Кухти у процесі підготовки майбутніх фахівців до професійної діяльності важливе формування в них позитивної мотивації до оволодіння іншомовною комунікативною культурою засобами новітніх інформаційно-комунікаційних технологій [2]. Для якісного оволодіння знаннями іноземної мови важливі такі педагогічні новації як технології «повного засвоєння знань» (Дж. Керолл, Б. Блум, М. Кларін), «різномовного навчання» (З. Калмикова), «колективного взаємонавчання» (О. Рівін та його учні), «модульного навчання» (П. Цявічене) [3], що дозволяють пристосувати навчальний процес до індивідуальних особливостей тих, хто навчається, до різного рівня складності змісту навчання, специфічних особливостей кожного навчального закладу.

Поряд з певними успіхами щодо розв'язання окремих аспектів цієї проблеми, досягнутий рівень не можна вважати задовільним. Сьогодні відчувається нагальна потреба в розробленні теоретичних і практичних аспектів технологізації оволодіння майбутніми фахівцями іноземною мовою як важливої ланки їх професіоналізму.

Проблема є в тому, щоб у процесі підготовки майбутніх фахівців передавати їм не тільки навчальну інформацію, вміння і навички іншомовного спілкування, але й створювати необхідні умови для накопичення досвіду використання іноземної мови як інструменту рішення професійних проблем, розвитку творчого потенціалу особистості. Іноземна мова як резерв розвитку особистісного потенціалу, його характеристика як чинника якісної освіти не набули, на жаль, достатнього обґрунтування в сучасній науково-педагогічній літературі.

Мета статті – розкриття суті та складових ролейової технології в підвищенні якості оволодіння майбутніми фахівцями іноземною мовою в системі університетської освіти.

Виклад основного матеріалу дослідження. Традиційна система підготовки кадрів у системі університетської освіти безнадійно застаріла. «Старий

принцип – працювати в логіці навчального предмета, засвоєння суми знань та умінь, не відповідає умовам, що змінилися» [4, с. 20].

У ситуації жорсткої конкуренції на ринку праці в Україні людині необхідна якісна освіта. Головним принципом такої освіти є здатність особистості адекватно орієнтуватися й гідно діяти в сучасному соціокультурному середовищі. Сьогодні дві тенденції зміни становища людини в сучасному суспільстві вважаються хрестоматійними: тенденція до зростання індивідуальності, свободи людини; тенденція до глобалізації (зростання взаємозалежності й цілісності людського суспільства).

Відомо, що в сучасних умовах іноземна мова є одним із важливих ресурсів підвищення професіоналізму і конкурентоспроможності майбутніх фахівців. Однак у процесі вивчення іноземної мови виникає низка труднощів, пов'язаних зі страхом студентів висловлюватись іноземною мовою перед аудиторією використанням її як інструменту рішення професійних проблем. Загалом студент може успішно оволодіти мовою в процесі виконання циклу письмових завдань, але в цьому випадку неможливо досягти мети вивчення іноземної мови в умовах університету, а саме підготувати майбутнього професіонала, що володіє не тільки теоретичними знаннями, а й може успішно використовувати їх під час вирішення професійних завдань. Для цього необхідна систематична робота зі зв'язного монологічного та діалогічного мовлення студентів. Але не кожен студент спроможний у будь-яких умовах висловлювати свою думку іноземною мовою в навчальній ситуації, що виникла на занятті. Це часто пов'язано не тільки з особливостями психологічної організації кожної окремої особистості, але і з методикою викладання іноземної мови в практиці університетської освіти.

Зібрані дані у ході опитування студентів свідчать, що причиною труднощів в оволодінні іноземною мовою найчастіше студенти називали неефективність дидактичних технологій. Встановлено, що серед опитаних 57,1% студентів виявили цікавість до оволодіння іноземною мовою, але тільки 16,4% з них відзначили в себе наявність бажання одержати додаткову інформацію про методику і технологію підвищення якості володіння іноземною мовою і використанням її як інструмента професійного розвитку. 24,6 % вважають, що переважання прийомів традиційного підходу на заняттях

в університеті не стимулює в них установку на оволодіння іноземною мовою і навичками іншомовного спілкування. 15,8% вважають, що ні традиційне, ні особистісно-орієнтоване навчання іноземної мови не відіграють значної ролі в їхньому професійному становленні, 5,7% відзначали, що тільки в практичній діяльності можна говорити про те, що потрібно чи корисно, тому в них негативна установка до всіх спроб викладача внести будь які зміни в навчальний процес вищої школи. Необхідно зауважити, що лише 16,8% серед опитуваних усвідом-

люють необхідність самовдосконалення для успішного оволодіння методикою і технологією оволодіння іноземною мовою. До них насамперед необхідно віднести технології, які б стимулювали вольові якості, емоційний настрій на іншомовне спілкування, використання іншомовної інформації в професійному їх становленні.

Результати анкетування виявили низький рівень сформованості вмінь іншомовного спілкування у майбутніх фахівців.

Таблиця 1.

Результати сформованості сукупності вмінь майбутніх учителів іноземної мови (320 осіб)

Рівень сформованості	Уміння іншомовного спілкування, %			Середній показник
	Конструктивні	Організаційні	Комунікативні	
Елементарний	22,7	40,2	31,3	31,4
Репродуктивний	49,7	48,2	55,2	51,0
Продуктивний	13,7	10,3	11,9	12,0
Творчий	13,9	1,3	1,6	5,6

З табл. видно, що елементарний і репродуктивний рівні сформованості вмінь іншомовного спілкування майбутніх фахівців домінують над творчим і продуктивним. Так, творчий рівень розвитку сформованості вмінь складає 34,1%, продуктивний – 27,3%, що дозволяє зробити припущення, що за умови використання рольової технології на заняттях з іноземної мови, майбутні фахівці будуть спроможні досягти поставленої мети.

У ході опитування встановлено, що причиною труднощів в оволодінні іноземною мовою найчастіше студенти називали неефективність дидактичних технологій. До них насамперед необхідно віднести технології, які б стимулювали вольові якості, емоційний настрій на іншомовне спілкування, використання іншомовної інформації в професійному їх становленні. Зазначене вище дало змогу говорити про необхідність цілеспрямованої, систематичної роботи щодо використання рольової технології на заняттях з іноземної мови.

Основою рольової технології є моделювання подієво-рольових ситуацій у ході вивчення іноземної мови майбутніми фахівцями, що забезпечує логічний взаємозв'язок дій, процесів, закономірностей, через які викладач приводить в дію механізм управління, до якого належать потреби – інтереси – мотиви – стимули – ресурси – резерви – активні дії, тобто освітній процес в цілому.

Подієво-рольова ситуація як одиниця структурування теоретичного знання дозволяє виявити діяльнісні механізми відтворення іншомовної реальності в навчальному процесі, оволодіння нормами досвіду іншомовного спілкування і поведінки майбутніми фахівцями. Поведінка у подієво-рольовій ситуації визначається не стільки структурою цієї ситуації, скільки уявленням студентів про неї. Подієво-рольова ситуація перетворюється на комунікативний механізм, який забезпечує контакти, співпрацю, спільну діяльність в освітньому процесі і як результат – систему відношень.

Подієво-рольова ситуація закріплює практичний досвід студента, який накопичується у процесі програвання різних ролей, аналізу власних дій, вчинків, поведінки та ставлення до іншомовної комунікативної діяльності. Подієво-рольова ситуація забезпечує варіативність дій, тим, що пошук виходу з них, може бути різноманітним.

Моделювання освітніх подій і ситуацій у навчальному процесі створюють необхідні умови не тільки для оволодіння навчальною інформацією, але й усвідомлення процесуальної сторони знання, його ролі і можливостей у професійному становленні майбутніх фахівців. В кожній події студент діє у професійному плані, на нових принципах і кожен раз це робить по-новому.

Моделювання подієво-рольових ситуацій як механізму реалізації іншомовного

спілкування майбутніх фахівців обумовлює планування стратегії виходу з них, основними складниками якого є: аналіз змісту ситуації; аналіз обставин і відношень між суб'єктами ситуації; вироблення стратегії виходу з неї на основі добору й аналізу стратегічних альтернатив; визначення цілей та завдань у контексті виробленої стратегії; вибір методів, засобів, технологій вирішення завдань; організація реалізації плану стратегії дій у подієво-рольовій ситуації; оцінювання отриманих результатів; рефлексія.

Успіх іншомовної взаємодії учасників подієво-рольової ситуації обумовлено: значимістю межі для всіх учасників; захопленістю процесом пошуку оптимального виходу з ситуації; атмосферою добра і довіри; можливістю проявлення індивідуальності кожним учасником ситуації; розуміння й осмислення позиції інших.

Подієво-рольова ситуація сприяє втіленню іноземної мови в практику взаємодії викладача зі студентами. Результативність її при цьому визначається тим, наскільки викладач може: приводити студентів у більш діяльнісний стан; конструювати навчальний матеріал так, щоб він був доступним для студентів з різними рівнями науковості й досвідом іншомовного спілкування.

Подієво-рольова ситуація – це спосіб розв'язання проблем. Активна участь в них створює внутрішню мотивацію до того, щоб реалізовувати проєктовану мету, додати впевненості у власних діях і сприяти зростанню відповідальності перед собою.

Подієво-рольова ситуація, яка змодельована викладачем та запропонована студентам для аналізу, є джерелом іншомовного спілкування її учасників. Зміна ролі студента на практичних заняттях з іноземної мови, перетворення його на суб'єкт навчально-педагогічного процесу, спрямованість зусиль на систематичну роботу для саморозвитку та самовиховання, зумовлює та створює нові ролі для викладача. У процесі особистісно-орієнтованого навчання іноземної мови викладач виконує роль фасилітатора, співрозмовника, діагноста, помічника.

Студентам на практичних заняттях з англійської мови та семінарських заняттях з методики викладання іноземної мови пропонувалося провести фрагменти уроків за заданою темою й практичною метою. Уроки введення нового лек-

сичного матеріалу за темами: «Education in Ukraine (Освіта в Україні)», «Occupations, Professions (Професії)», «To the Stars (До зірок)». Уроки удосконалення лексичної навички: «Inventors and Inventions (Винаходи та винахідники)», «Art Galleries in London (Галереї мистецтва у Лондоні)», «New Year in England (Новий рік в Англії)», «St. Valentine's Day (День святого Валентина)», «English Painters (Англійські митці)».

В процесі підготовки майбутніх учителів іноземної мови до іншомовного спілкування використовувалися тренінги: асоціативний (вправа: доберіть асоціації (складіть асоціативний ланцюжок) зі словами: «Great Britain (Велика Британія)», «London (Лондон)», «Ukraine (Україна)», «environment (навколишнє середовище)», «pollution (забруднення)», «justice (справедливість)»; аналогії (вправа: доповніть логічний ряд щонайменш чотирма іменниками: «leather», «porcelain», «denim», «bronze», «silk», «iron», «Lycra», «wool», «gold», «rubber», «cotton», «silver»); екстраполяція (дайте визначення понять «tobeapeopleperson (бути «своєю людиною»)», «tohaveaneyefordetail (бути уважним до деталей)», «toworkwellinateam (добре працювати у команді)», «toget the best out of other people (бачити найкраще в людях)», «to be good at using your own initiative (бути ініціативним)», «to be able to meet tight dead lines (бути спроможним закінчити роботу в обмежені строки)», «to keep calm under pressure (зберігати спокій під тиском)». Студент в умовах конкретної педагогічної гри виходить, за твердженням болгарського вченого С. Добревої, за межі пасивної позиції і включається в роль аналізатора, товмача, порівнювача, оцінювача – ролі, в якій має прояв мовна активність, творча ініціатива і педагогічна креативність [5].

У дослідженні використовувалися ситуації 4 типів: ситуації соціально-стимульних взаємин; ситуації рольових взаємин; ситуації взаємин спільної діяльності; ситуації моральних відносин. Для організації різних типів комунікативних ситуацій створюються умови всебічного прояву творчого потенціалу кожного студента. Приймаючи на себе задану роль, майбутній фахівець оволодівав досвідом іншомовного спілкування, вчився користуватися невербальними засобами (жестами, мімікою, тональністю мовлення) і вміннями, серед яких особливе значення мають: уміння критично

оцінити іншомовну інформацію; уміння висловити своє ставлення до питання на іноземній мові; вміння викласти власний погляд, обґрунтувати свою позицію засобами іноземної мови і оперувати нею в ситуаціях спілкування; вміння прогнозувати результати спілкування та об'єктивно оцінити результати й намітити шляхи подальшого удосконалення досвіду іншомовного спілкування.

Результативність рольових технологій у підготовці майбутніх фахівців до іншомовного спілкування і використання іноземної мови для вирішення професійних проблем обумовлюється їх діалогічністю. Англійський психолог М. Аргайл успішність підготовки майбутніх фахівців пов'язував з використанням діалогу: 1) чітке виділення обсягу діалогу (поєднання питань, тверджень, припущень); 2) вибір оптимального темпу взаємодії (врахування часу реагування, особливостей темпераменту й розуміння співрозмовниками); 3) «синхронізація» відносин «домінування-підпорядкування» в момент діалогу (забезпечення можливості кожної зі сторін висловити свій погляд, аргументувати його, поставити під сумнів позицію опонента); 4) створення позитивного емоційного тону діалогу (доброчливість, співпереживання та ін.); 5) обґрунтування ставлення до об'єкта та способу дії (урахування знань про об'єкт і вироблених умінь і навичок відповідної діяльності [6, с. 17]).

Спостереження і бесіди зі студентами, аналіз тестових й контрольних робіт підтверджують ефективність рольової

технології в опануванні іноземної мови, накопиченні досвіду іншомовного спілкування і використанні іноземної мови як інструмента вирішення професійних проблем. За результатами формульованого експерименту в сильних студентів: зросла потреба і готовність до оволодіння іноземною мовою, почуття відповідальності, творча активність студентів. У «слабких» студентів було виявлено: розуміння власних прогалин у сфері граматики й розвиток потреби в їх подоланні, впевненість у можливості подолання наявних труднощів, часткове чи повне заповнення прогалин при навчанні граматики, розвиток пізнавальної активності, зняття психологічних бар'єрів при зверненні за допомогою до товаришів, викладача.

У «середніх» студентів відповідно були вирішені деякі завдання, характерні для «сильних» і для «слабких» студентів.

Отримані кількісні результати дозволяють зробити висновок про те, що: в ході дослідного навчання кількість помилок у тексті «сильних» студентів зменшилася у середньому на 36%, у «середніх» студентів – у середньому на 34,5%, у «слабких» студентів – у середньому на 55,5%.

Результати тестування дослідних груп (ДГ) були порівняні з іншими (контрольними) групами (КГ), які навчалися за традиційною методикою і в яких, відповідно, не проводилося диференційоване навчання та не були задіяні всі компоненти освітнього середовища.

Таблиця 2.

Динаміка рівнів сформованості знань іноземної лексики (220 осіб)

Рівні сформованості знань	Кількість відповідей, %			
	Констатувальний етап		Формувальний етап	
	КГ	ДГ	КГ	ДГ
Творчий	5,5	1,4	4,1	26,9
Продуктивний	8,7	6,5	10,8	42,1
Репродуктивний	24,3	27,6	27,7	19,7
Елементарний	61,5	64,5	60,1	11,3

З таблиці 2 стає очевидним той факт, що після проведення дослідно-експериментальної роботи в експериментальній групі намітилася позитивна динаміка. Так, різко зменшилася (на 53,2%) кількість студентів, які мають поверхові знання з особистісно-орієнтованого навчання іноземної мови старшокласників (що відповідає елементарному рівню). Значно збільшилося число тих, хто має продуктивний (42,1%) і творчий (26,9%)

рівні знань з досліджуваної проблеми. У контрольних групах істотних змін не виявлено.

Під час формульованого експерименту за допомогою системи дослідних завдань та тестування визначався ступінь володіння студентами вміннями іноземного спілкування. Загальна картина сформованості цих умінь у студентів і контрольних, і експериментальних груп представлена в таблиці 3.

Таблиця 3.

Динаміка рівнів сформованості
вмінь іншомовного спілкування (220 осіб)

Рівні сформованості умінь	Кількість відповідей, %			
	Констатувальний етап		Формувальний етап	
	КГ	ДГ	КГ	ДГ
Творчий	6,1	5,2	6,1	32,2
Продуктивний	12,2	11,8	12,8	35,5
Репродуктивний	57,4	51,3	55,4	30,4
Елементарний	24,3	31,7	25,7	11,9

Дані таблиці 3 свідчать про значне скорочення кількості студентів з елементарним рівнем сформованості вмінь в експериментальних групах (11,9%). Кількість майбутніх учителів іноземної мови з творчим рівнем зростає після дослідно-експериментальної роботи з 5,2% до 32,2%, а з продуктивним – з 11,8% до 35,5%. Біля 40% студентів ДГ бажають у подальшому використовувати аутентичний матеріал з різних джерел: книг, газет, Інтернету. В контрольній групі, де використовувалася традиційна методика, цей показник склав 9%. У студентів дослідних груп рівень оволодіння іноземною мовою вище, ніж у студентів контрольних груп.

Висновки і перспективи подальших розвідок. Таким чином, проведене дослідження підтвердило ефективність ролі технології в підвищенні якості знань майбутніх фахівців з іноземної мови, збагачення їхнього іншомовного лексичного багажу, розвитку здібності до іншомовного спілкування, здатності використовувати іноземну мову як засіб їх професійного зростання і інструменту вирішення професійних проблем.

Протягом короткого часу можна задіяти всіх студентів у іншомовну комунікативну діяльність, запропонувати кожному виконувати рольові операції, що пов'язані з формуванням навичок іншомовного спілкування. Рольові ситуації активізують діяльність студентів на заняттях іноземною мовою, підвищують зацікавленість до її вивчення. Цей вид технологій розвиває увагу, фантазію, увагу, дозволяє подолати мовленнєвий бар'єр та зняти втому.

Тому основним напрямом подальших досліджень є вивчення можливостей ролі технологій в професійному стано-

вленні майбутніх фахівців, підготовки їх до успішної професійної діяльності в умовах глобалізації й підвищення ролі іншомовної культури і спілкування. Іншим кроком є розробка інноваційних програм оволодіння іноземною мовою з використанням різноманітних технологій, які б дали змогу забезпечити якість іншомовної підготовки майбутніх фахівців в умовах університетської освіти.

Список бібліографічних посилань

1. Галицька М.М. (2014). Міжкультурна комунікація та її значення для професійної діяльності майбутніх фахівців. *Освітнологічний дискурс*. № 2. С. 23-32
2. Кухта І. Формування іншомовної комунікативної культури майбутніх фахівців туристичної сфери: дис. ... канд. пед. наук: 13.00.04 Ужгород, 2011. 446 с.
3. Цявичене П. Ю. Теория и практика модульного обучения. Каунас, 1989. 271 с.
4. Кондрашова А. В. Превентивная педагогика: уч. пособие. Киев: Вища школа, 2005. 231 с.
5. Добрева С. Интерактивно-рефлексивный контекст университетской подготовки будущих учителей родного языка. *Взаимодействие на преподавателя и студента в условиях на университетского образования: теории, технологии, управление: сборник с научными докладами. Третья книга*. Габрово: ЕКС-Прес, 2019. С. 682–687
6. Argyle M. *The Psychology of Interpersonal Behavior*. London, 1985. 336 p.

References

1. Halytska, M.M. (2014). Intercultural communication and its importance for the professional activity of future specialists. *Educational discourse*. 2. 23-32
2. Kuhta, I. (2011). Formation of a foreign language communicative culture of future specialists in the tourism sphere. *PhD Dissertation*. Uzhhorod. 446 p.
3. Ceviciene, P.Yu., (1989). Theory and practice of modular learning. Kaunas. 271 p.
4. Kondrashova, L.V. (2005). Preventive pedagogy: textbook. allowance. Kyiv: High school.
5. Dobрева, S. (2019). Interactive-reflective context of university training for future teachers of a native language. *Interaction on a teacher and a student in terms of university education: theory, technology, management: a collection of scientific reports*. third book. Gabrovo: CEN-Press. 682-687.
6. Argyle, M. (1985). *The Psychology of Interpersonal Behavior*. London. 336 p.

KONDRASHOV Nikolay,

PhD in Pedagogy, Doctoral Student of Pedagogical Sciences, Educational and Socio-Cultural Management Department

Bohdan Khmelnytsky National University at Cherkasy

ROLE TECHNOLOGY AS A MEANS OF MASTERING FUTURE PROFESSIONALS IN A FOREIGN LANGUAGE

Summary. Introduction. The analysis of scientific literature confirms the need for a new system of training

future specialists for foreign language communication and improving the quality of mastering a foreign language,

which is provided by the use of role technology in the educational process of university education. The problem is to provide the role-playing technology with a positive dynamic in the quality of future specialists' preparation for foreign language communication and mastering a foreign language.

Purpose – disclosure of the essence and components of role-playing technology in improving the quality of mastering future foreign language specialists in the university education system.

Results. The study found that the difficulty in mastering a foreign language is the inefficiency of didactic technologies. The above mentioned necessitated focused, systematic work on the use of role-playing technology in foreign language classes.

Role technology involves the modeling of event-role situations in the course of learning a foreign language by future specialists, which provides a logical interconnection of actions, processes, patterns through which the teacher activates the control mechanism to which the needs belong – interests – motives – incentives – resources – reserves are active activities, that is, the educational process as a whole.

The event-role situation as a unit of structuring theoretical knowledge is an active mechanism of reproduction of a foreign-language reality in the educational process, mastering the norms of experience of foreign language communication and behavior by future specialists. The event-role situation turns into a communicative mechanism that provides contacts, cooperation, joint activity in the educational process and, as a result, a system of relationships.

The study used 4 types of situations: situations of socially-stimulating relationships; role-playing situations; situations of mutual activity relationships; situations of moral relations. When using different types of communicative situations, conditions are created for the full manifestation of the creative potential of each student. Taking on a given role, the future specialist acquires the experience of foreign language communication, uses non-verbal means (gestures, facial expressions, tone of speech) and skills, among which are of particular importance: the ability to critically evaluate foreign language information; ability to express your attitude to a question in a foreign language; ability to express one's own view, substantiate one's position with the help of a foreign language and

operate it in communication situations; Ability to predict communication results and objectively evaluate results and identify ways to further improve your language experience.

Observations and conversations with students, analysis of test and control works confirmed the effectiveness of role-playing technology in mastering a foreign language, accumulating experience of foreign language communication and using a foreign language as a tool for solving professional problems. According to the results of a formative experiment in strong students: the need and willingness to master a foreign language, a sense of responsibility, creative activity of students increased. Weak students found: understanding their own gaps in the field of mastering a foreign language, the need and confidence in overcoming them, partial or complete filling of the gaps in learning grammar, the development of cognitive activity, the removal of psychological barriers when seeking help from friends, teachers. The «middle» students have accordingly solved some problems characteristic of "strong" and «weak» students.

Conclusion. The study confirmed the effectiveness of role-playing technology in improving the quality of knowledge of future foreign language professionals, enriching their foreign-language lexical baggage, developing the ability to communicate in foreign languages, the ability to use foreign language as a means of their professional growth and a tool for solving professional problems.

Role situations enhance students' activity in foreign language classes, increase their interest in learning it. This kind of technology has developed imagination, fantasy, attention, has overcome the speech barrier and curb fatigue.

The direction of further research is to explore the role-playing technologies in the professional formation of future professionals, the quality of their preparation for professional activity in the context of globalization, and to enhance the role of foreign-language culture and communication.

Keywords: technologicalization of the educational process; role technology; role situation; foreign language communication; mechanism of mastering a foreign language.

Одержано редакцією 07.08.2019
Прийнято до публікації 02.09.2019